

О политичким идејама које су водиле уједињењу 1918, интересима малих и великих сила у стварању државе Јужних Словена постоје тоне архивске и библиотечке грађе. Међутим, суштина ове захтјевне теме, последњих година ишчезава у налету агресивних, шљаштећих историјских фалсификата, насталих у локалној политикантској смјеси. У иначе врло оштрој регионалној конкуренцији, у томе предњачи омалени Монтенегро. И то у апсолутном обиму, не само по глави становика.

Како је цјелокупна историја Црне Горе прожета „неприхватљивим“ српским идентитетским кодовима, онда је најбоље потиснути „непријатну“ прошлост. Или је потпуно замијенити подобном фикцијом, све користећи се популарном мантром неоколонијалног подаништва — „Окренимо се будућности!“ Обезвређивање историје, а у правцу стварања новог дукљано(про)филног човјека, ослања се на вулгарну бирократску силу. Вјероватно су многи заборавили да је Монтенегро јединствена творевина и по томе што историјске обмане „ојачава“ доношењем закона. Озакоњивање лажи, о зар се и то може? Тако је 2011. донешен закон о династији Петровић у ком је режим „озаконио“ Србију као окупаторску силу 1918, а најављују нови талас парламентарног утврђивања историјских „истина“.

А истина је да су у Црној Гори ратних година 1914 – 1918 скоро сви жељели јужнословенско уједињење, понајприје са Србијом. Нијансе у том погледу су се односиле на карактер будуће заједнице и избор преовлађујуће династије. Међутим, суштина уједињења није довођена у питање. Темељ ујединитељске снаге је била свијест о заједничком поријеклу, надахнуто еписко сјећање на велико српско царство и његов последњи, косовски трзај. Заправо, ДНК уједињења 1918. је Косовски завјет.

Косовски завјет није апстракција уткана у некој магли несазнатљивих поетских обала. То је историјска мјера нашег, српског практичног морала која се огледа кроз вриједност дате ријечи, повјерење, дјелатну храброст, разликовање подвига и издаје. Косовски завјет је вертикала прегалаштва, прича о братској и мајчинској љубави, о херојској борби и схватању да је људска обавеза да се, кад је то потребно, и живот посвети Слободи. То је српско "повиривање" у надстварност, у оно боље и величанственије ка чему стремимо. Косовски завјет је чвориште у ком се сабрала ослободилачка снага пијемонтистичке, српске државности. О томе нам свједочи и "трагични јунак косовске мисли", посвећени идеолог јужнословенског окупљања. У савременом режимском дискурсу, то је наш "геноцидни" владика Раде. Он је, како рече Андрић, творац оне страшне лозинке позитивног нихилизма, "Нека буде што бити не може". И заиста, ко је у 19. вијеку, па и током доброг дијела Великог рата могао дослутити оно што се десило 1918. Можда само Богом надахнути Свети Петар Цетињски, који је још 1807. прозорљиво "цртао" славеносерпско царство.

А данас, 100 година од уједињења? Сивило. Апатична, аморфна маса, без дамара животворне слободе. Кичма носеће, патриотске снаге Црне Горе, која је чувала и градила вијековима слободу напукла је под теретом саможивости и патолошке похлепе једног човјека. "Набујао шљам... Развило се црно време опадања". И апсурда. Под једним породичним кровом људи различите националности. На жалост, јасно је у шта се, посебно на Балкану, закономјерно претварају те неприродне, ирационалне границе.

Да се баш сви мостови не би сурвали, да се наше унутрашње обале не би потпуно раздвојиле, да би се ујединили, морамо да побиједимо! Опет. Баш као и 1918!

(ИН4С)